

EUROPAK ARMAK EROSIKO DITU, ZURI PENTSIOA KENDUTA

Badator gerra handi bat. Gastu militar ziztrin horiekin ez goaz inora. Trumpek bakarrik utziko gaitu oraingoan. Herritarrek prest egon behar dute Putinen aurrean... Europar Batasuneko agintarien artean nagusitzen ari den diskurtso hori, hitz bakarrean laburbiltzen da: berrarmatzea. Baina inori gustatuko ez zaion letra txikia dauka atzealdean. Armak erosteko dirua nondik aterako dutela uste duzu, ba?

 URKO APAOLAZA AVILA

Gure politikariak hauteskunde autonomikoen kanpinaurrearekin lokartuta dauden bitartean, jendearen erdia futbol edo pilotako finalekin amesten eta beste erdia Palestinara izututa begira dagoen bitartean, eta hedabide nagusiek berriz, Madrilgo ustelkeriaren zain-odolak zaborrez txutatzen dituzten bitartean, hori guztia gertatzen den bitartean, *fartsa* baten arriskuak Europa zeharkatu du egunotan. Eta “gerra” du izena.

Historia lehenik tragedia bezala agertzen zaigu, eta gero *fartsaz* jantzita, abisatu zuen Marxek. Europar Batasuneko

agintariek txilibitua jo dute eta herritarroi esan digute prest egon behar dugula gerrarako. Ursula Von der Leyen Europako Batzordeko presidentearen hitzek izan dute oihartzun mediatiko handiena: “Baliteke gerrarako arriskua berehalakoa ez izatea, baina ez da ezinezkoa, prest egon behar dugu”, bota zuen ez edozein tokitan, Estrasburgon baizik, europar hiritartasuna duten boto-emaille guztien etxean.

Askoren ustez, ekaineko hauteskundeetan ultraeskuinak Europako Parlamentuan hartu lezakeen indarrari zuzenean lotzen zaio *establishment*

politikoan ugaritzen ari den diskurtso militarista; baita udazkenean AEBetan egingo diren hauteskundeei ere, Donald Trumpek duela aste gutxi garbi esan baitzuen berriz Etxe Zuriko presidente inbestitzen badute bukatu direla osaba amerikarraren dopaminak Ukrainako gerrarako.

Ipurdia utzi beharrean, atera dira Berlinen Olaf Scholz kantzilerra eta beste hamaika esaten armak masiboki produzitu behar ditugula. Emmanuel Macronek Parisetik diosku: Ukrainara soldaduak bidali beharko genizkiake. Eta Vladimir Putin kamaradak Mosku-

FALCON

tik bueltan erantzun: aizak txikito, nik bonba nuklear asko ditiat... Bruselak, bere aldetik, armak Europako industria-ri erosteko salmenta mekanismoa jarri nahi du martxan.

Eskalada hori serioски jarraitzen ari den *La Vanguardia*-k, Arancha González Laya Espainiako Kanpo Harremanetarako ministro ohia elkarrizketatu du, gaur egun Pariseko Kanpo Gaietako Eskolako dekanoa dena. Berdin du Trumpek irabazten duen edo ez, "AEBek atzera egingo dute Atlantikoan eta gure segurtasunaren ardura guk geuk hartu behar dugu", esan du donostiarrak, Europak

---

**Disuasioa, hori da Errusiak
NATOk herrialde bat
erasotzeko arriskuari jarri
behar omen zaion botika.
Baina, horrek prezio bat
dauka, eta ez txikia**

armak ekoizteko gaitasuna handitu behar duela aldarrikatzearekin batera. "Iraganean gertatuko ez zela pentsatzen genuen guztia, gertatu da. Brexita, Trump hautatzea, errusiarren inbasioa Ukrainan Krimeatik harago, Israel eta Palestinaren arteko gatazkaren itzulerara...". Disuasioa, hori omen da Errusiak NATOk herrialde bat erasotzeko ustezko arriskuari jarri behar zaion botika.

Izan botika nola politika, horrek prezio bat dauka, eta ez txikia. Egunkari beraren orrialdeetan, Manel Pérez *La Vanguardia*-ko zuzendariaren albokoak idatzitako artikulua bat leitu dezakegu:

"*Quien pagará la factura del rearme en Europa?*" (Zeinek ordainduko du Europaren berrarmatzearen faktura?) izena jarri dio.

Von der Leyenek *Financial Times* egunkariari esandakoaren arrastoari jarraitu dio kazetariak: "Gehiago gastatu behar dugu, hobeto gastatu behar dugu, europarrago gastatu behar dugu". Baina horrek badu arazotxo bat: EBk austeritatera itzultzeko neurri fiskalak martxan jarriko ditu aurki, defizita eta zorra murriztuta. Nola ezkontzen da hori armamentuan *gehiago, hobeto, europarrago...* gastatuta? Azalpena grafiko batean aurkitu du Pérezek, otsailean Municheko Segurtasunaren Konferentzian publikoki aurkeztua.

ZER NAHIAGO DUZU, ARMAK EDO GURINA?

Kiel Institutuko Christoph Trebesch ekonomialariak eginiko estatistika da eta G7 osatzen duten herrialde botereetsuen gastu militarren eta gastu sozialaren mende eta erdiko bilakaerak erkatzen ditu. Jerga ingelesean *Guns versus butter* (Armak versus gurina) modelo liberal makroekonomikoa jarraitzen du, eta adierazten du armetan gastatzen dena handitu ahala txikitzen dela zerbitzu publikoetan –erdeinuz gurinarekin konparatzen dena– inbertitutakoa, eta alderantziz.

XX. mende hasieran erabili zen lehen aldiz kontzeptua AEBetan, eta geroztik hamaika agintarien ahotan entzun dugu. Wikipediak zerrendatu dizkigu batzuk. Joseph Goebbels, propaganda ministro nazia: "Ezin dugu gurinarekin tiro egin, armekin baizik". Margaret Thatcher, lehen ministro britainiarra: "Sobietarrak armak lehenetsi zituzten gurinaren aurretik, baina guk dena lehenesten dugu armen aurretik".

EBk austeritatera itzultzeko neurri fiskalak martxan jarriko ditu aurki. Nola ezkontzen da hori armamentuan *gehiago, hobeto, europarrago...* gastatuta?

Trebesch grafikoan ikus daiteke gatazkak daudenean –bi Mundu Gerretan kasu– gastu militarren kurbak gora egiten duela zeruraino, eta gastu soziala aldiz amildu egiten dela. "*Inoiz umilak asarretzian arruak bajatzen dira...*", zioen Txirritak ez arrazoi gutxirekin, eta esaldi horrek berdin balio lezake honetarako ere. Baina Bigarren Mundu Gerraz ge-

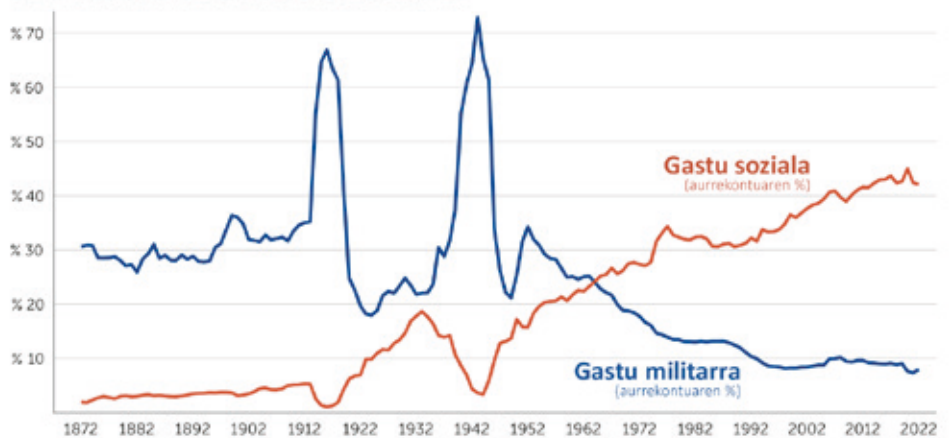
roztik gastu militarra "gradualki jaitsi da eta gastu soziala igo, bost aldiz handiago izateraino", azaldu zuen Trebeschek Munichean. Are gehiago, ekonomialariak ziurtatu zuen Alemanian "arrisku geopolitiko" inoiz baino handiagoa izan arren, joera berak jarraitzen duela eta "deskonexio" bat dagoela.

Halako analisiak ez dira memeloke-riak, ez behintzat esaten direnean Letoniako lehen ministro Evika Silina edo Alemaniako Bundestageko Norbet Röttgen mahaikide dituzula. Municheko Konferentzia nazioarteko segurtasun bilkura inportanteena bihurtu da 1963an sortu zenez geroztik eta Trebeschek goi mailako agintariak zituen entzuten. Youtuben dago jardunaldi osoa zintzilik.

Silinak ahobizarrik gabe hitz egiten du: "Herrialde guztien nahia da bizitza osoan lan egin dutenek pentsio bat jaso ahal izatea, baina estatu baten lehen helburuak bere existentzia, segurtasuna eta burujabetza bermatzea dira". Hala, 2014an Errusiak Krimea bereganatu zuenetik defentsa gastuak igo dituzte-

Armak vs. Gurina

Gastu militarra eta soziala G7 herrialdeetan, 1870-2022. Gobernu zentralen aurrekontuaren batez bestekoa.

MARTZIAN / TREBESCH

ATXEGA JAUREGIA JATETXEA

EGUNEKO ETA ASTEBURUKO MENU BEREZIAK
EKITALDIAK, OSPAKIZUNAK, FAMILIA TOPAKETAK...

USURBIL · 943 37 11 50 · www.atxegajauregia.com

UKRAINA Errusiak herrialde horren kontrako inbasioa hasi zuela bi urte igarotzerakoan, Ukrainako bandera erraldoia zabaldu zuten EBk Bruselan dituen egoitzetako zabalgunean.

la azaldu du lehen ministroak. Letoniak aurten Barne Produktu Gordinaren %2,4 bideratuko du gastu militarra eta plan bat dauka 2027 urterako %3ra igotzeko kopuru hori. Livinaren esanetan NATOko hemezortzi herrialdek jadanik konpromisoa adierazi dute euren BPGren %2 armagintzan gastatzeko.

Mahai-inguru berean Niall Ferguson Harvardeko historialaria zegoen, hedabide hegemonikoetan aski ezaguna, britainiar inperialismoaz duen ikuspegi onberagatik. Aretoan zeuden guztiei kasik errieta eginez, orain arte European izan dugun “bakerako dibidenduaren ilusioa” jarri zuen auzitan: “Alemaniak armetan BPGren %4,5 gastatu beharko luke!”, entzun liteke histeriko xamar bideoan.

DEFENTSA INDUSTRIAKO AKZIODUNAK POZIK DAUDE

Karrera armamentistikoa jadanik suma-

tzen ari den zerbait da. 2022an munduan 2,055 bilioi euro gastatu ziren armetan (BPGaren %2,2), Gerra Hotzaz geroztik inoiz baino gehiago, Bakearen aldeko Ikerketen Stockholmeko Nazioarteko Institutuaren arabera.

Le Monde Diplomatique-eko urtarrikoleko zenbakian Philippe Leymariek –defentsarako gaietan aditua den eta blog bat ere baduen 80 urteko kazetariak– galdetu du ea zeini egiten ote dioten mesede gerrek, eta arma ekoizle handien zerrenda luzea dakar, Lockheed Martin erraldoi estatubatuarretik hasita: RTX, Northrop Grumman, Aviation Industry Corporation of China, Boeing, Leonardo, Airbus... “Errusiak Kieven kontra egindako erasoarekin eta Asia zein Ekialde Hurbileko tentsio geopolitikoekin dopaturik, defentsarako industriak errekorrak ondu ditu eta pozez bete bere akziodunak”, dio kazetari beteranoak.

Baina armetan gastatu eta zerbitzu sozialetan murrizketarik ez egiteko modu bakarra zorra autofinantzatzea da, eta hori soilik AEBek egin dezakete, dolarrarekin: “Europaren berrarmatzearekin egokituko da lehentasunak birdefinitzea”, dio Manel Pérezek *La Vanguardia*-ko bere artikuluan. Bere ustez, jadanik husten ari diren agenda berdearen karpeta gain –nekazarien protestak baliatuta– badira beste karpeta batzuk eskua sartzeko modukoak, pentsioena, osasungintzarena edo immigrazioarena, adibidez.

Manu Robles-Arangiz Fundazioak *Zorra, menderatzeko tresna* izeneko azterketa egin du, ELAko kide Xabi Zabalak aurkeztua EBren agenda berde eta digitalari buruz Bilbon berriki antolatutako mintegian. “Militarizazio ahotsak edonon entzun daitezkeen garai batean gaude –dio Zabalak–. Kontziente izan behar dugu lehia geopolitiko baten tesuinguruan gaudela. Esaten digute gastu militarra igo behar dela, eta bestetik, ezin dugula gastatu %2,6 baino gehiago. Aritmetika hori posible egiteko, murriztu daitezkeen toki bakarra gastu soziala da”. Eszenatoki horretan, austeritate planak “gerra makina” direla irakur daitezke azterketan.

“Hate and war, the only things we got today”, kantatzen zuten 70etan The Clash taldeko Joe Strummer mitikoak. Alegia, gorrotoa eta gerra zirela orduan zituzten gauza bakarrak, eta apropos gainera, goiko klaseek finantzak eta gizartea kontrolatzeko erabiltzen zituztelako gorrotoa eta gerra, marjinatuenak eta junkie-ak elkarren kontra jartzearaino. *Hate, hate, hate...* Punk erritmoz errepika bera kanta dezakegu gaur egun, zorra, droneak, gosea eta adimen artifiziala tarteko, iguala baita harro eta umilen arteko dominazio zakurra. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

zinkunegioptika.com

